

Kodeks etike. Sažet vodič o očekivanjima The Linde Group za integritet na radnom mestu.

LeadIng.

THE LINDE GROUP

Sadržaj

Predgovor	04
1.	
Etika i usaglašenost unutar The Linde Group	07
2.	
The Linde Group Linija Integriteta	10
3.	
Donošenje etičkih odluka	14

4.	
Rad sa našim klijentima, dobavljačima i tržištima	16
4.1 Konkurencija	16
4.2 Međunarodna trgovina	19
4.3 Rad sa vladama	20
4.4 Naši proizvodi	21
4.5 Etička nabavka	22
4.6 Reklamiranje	23
5.	
Rad sa našim akcionarima	25
5.1 Finansijsko izveštavanje i komunikacija	25
5.2 Insajdersko poslovanje	26
5.3 Zaštita poslovnih tajni kompanije	28
5.4 Zaštita imovine kompanije	30
6.	
Rad sa našim zaposlenima	33
6.1 Sukob interesa	33
6.2 Mito	34
6.3 Pokloni i zabavni sadržaji	35
6.4 Zaštita podataka	36
6.5 Bezbednost, Zdravlje, Životna sredina i Kvalitet (SHEQ)	37
6.6 Ljudska prava	38
6.7 Rad između sebe	39
7.	
Poslovanje sa zajednicama i javnošću	41
7.1 Korporativna odgovornost	41
7.2 Politička aktivnost	42

Predgovor

Poštovane kolege,

Mnogi faktori doprinose našem uspehu. Među njima su obim i kvalitet naših proizvoda i projekti, kao i naša posvećenost da se bude 'Leading'.

Drugi faktori, koji su teži za izmeriti ali su pravi, definišu ko smo i kako ćemo biti doživljeni kao The Linde Group. Jedan od najvažnijih delova imovine The Linde Group jeste naša reputacija za beskompromisnu etiku. To je bio i nastaviće da bude direktan rezultat našeg ponašanja kako na tako i van posla.

Kodeks Etike će vam pomoći da vodi vas u poslovnom okruženju koje je postalo kompleksnije u prethodnim godinama. On će podvući šta morate da učinite da se usaglasite sa zakonima i propisima. Takođe će govoriti o našim vrednostima i principima- bezbednosti, integritetu, održivosti i poštovanju. Stavljanje njih u praksu će nam pomoći da održimo našu slobodu da radimo kao poslodavac, dobavljač i javno preduzeće.

Uz vašu pomoć, The Linde Group će održati svoju dobru reputaciju i nastaviti da stiče poštovanje od svih zainteresovanih strana i zajednica u kojima živimo i radimo.

Minhen, jun 2007. godine

Izvršni Odbor

Linde Kodeks Etike je strukturisan da reflektuje očekivanja glavnih interesnih grupa. Svi zaposleni Lindea moraju naučiti i moraju se pridržavati ovim standardima i zakonima koje se odnose na njihov posao. Linde će aktivno pratiti standarde koje su određene ovim Kodeksom.

1.

Etika i usaglašenost unutar The Linde Group

Ko smo mi

The Linde Group je vodeća svetska kompanija za tehničke gasove, medicinske gasove i inženjering sa oko 62.000 zaposlenih koji rade u više od 100 zemalja širom sveta. Strategija The Linde Group je usmerena prema rastu na bazi prihoda i fokusirana je na proširenje međunarodnog poslovanja sa razvijenim proizvodima i uslugama.

Šta Kodeks znači za svakog zaposlenog?

Svaki Linde zaposleni mora, korišćenjem Kodeksa kao referentna tačka, učiti i ponašati se u skladu sa standardima i zakonima koje se odnose na njihove poslove. Kodeks se odnosi na svakog zaposlenog, direktore i referente. Linde će tražiti da utiče na poslovne partnere i da ih podstiče na prihvataje standarda ovog Kodeksa. Standardi iz Kodeksa moraju se primenjivati na sve poslovne operacije.

Kodeks ne menja uslove zapošljavanja kod Lindea nego pomaže svima nama u razumevanju šta se očekuje od nas da bi postigli stalno odgovorno ponašanje sa integritetom. Linde će aktivno pratiti standarde ovog Kodeksa. Nepostupanje saglasno standardima ovog Kodeksa može rezultirati u disciplinskim postupcima, uključujući otpuštanje a i pokretanje krivičnog ili građanskog postupka.

Zašto je Linde potreban Kodeks?

Standardi dati u ovom Kodeksu određuju kako će Linde održavati odnose sa kupcima, dobavljačima, državnim organima, drugim poslovnim organizacijama, sredinom i ljudima. Ovi standardi daju jasna uputstva kakvo ponašanje se očekuje od nas u određenim okolnostima i obezbeđuje održavanje i povećanje dobrog ugleda Lindea. Ne ponašanje saglasno Linde Kodeksu Etike može izložiti organizaciju i njene zaposlene ozbiljnim štetama u pogledu poslovanja, životne sredine, osoblja i ugleda na čijem sticanju smo svi radili. Možemo biti izloženi i kaznama čak i zatvorskoj kazni pojedinaca u ozbiljnim slučajevima neprofesionalnog ponašanja. Odgovorno ponašanje je važno i zahteva uvek veću pažnju usled neprestanih promena korporativne sredine.

Kako će Linde podržavati Kodeks?

Linde Kodeks Etike mora upravljati efikasno rizicima poslovanja u svim regijama unutar The Linde Group. Za efikasno upravljanje rizikom Kodeks mora biti referentna tačka za sve zaposlene. Da bi postala referentna tačka, Kodeks se mora podržavati u svim segmentima našeg poslovanja. Za postizanje cilja, Linde namerava da primenjuje program koji podržava Kodeks. Linde će učiniti svaki napor za podržavanje Kodeksa i obezbediće obuku za relevantne etičke i pravne probleme. Ovaj program je napisan za održavanje poverenja u Kodeksu i za osavremenjivanje istog u celoj kompaniji na kontinualnoj osnovi.

Da li Kodeks sadrži sve Linde standarde, Linde politiku i praksu?

Kodeks ne može dati detaljan opis kompletne Linde politike, primenljivih Linde standarda i prakse. Detaljnije smernice ili standardi za razjašnjenje Kodeksa, kao i način pronalaženja detalja kako ih naći su dati u samom Kodeksu. Smernice, standardi, politika ili izvori informacije na koje se poziva u ovom Kodeksu nisu deo samog Kodeksa.

Kako je Kodeks organizovan?

Linde Kodeks Etike je strukturisan na način da reflektuje očekivanja naših glavnih grupa od interesa. Naše glavne grupe od interesa su sljudi sa stalnim interesom u našoj kompaniji. Klijenti, dobavljači i tržišta – dobavljači koji su zadovoljni i koji se osećaju shvaćenim; dobavljači koji cene našu pošto smo zahtevni, a ipak fer; i tržišta na kojima igramo važnu ulogu. Akcionari – koji očekuju da naša organizacija poveća vrednost njihovih investicija na najveću vrednost. Zaposleni – koji rade sa entuzijazmom i ponosom jer osećaju izazov i osećaju da su cenjeni. Zajednice – u kojima igramo praktičnu i pozitivnu ulogu.

Da li postoje veći standardi za rukovodioce?

Od osoba na rukovodećim ili nadzornim položajima, zavisno od funkcije unutar organizacije i od odgovarajućih radnih zadataka se očekuje da:

- podržavaju i stimulišu radno okruženje gde se priznaje etičko ponašanje, gde se isto ceni i ilustruje primerima
- obezbede da njihovi zaposleni i timovi razumeju i prate Kodeks i da za takvo ponašanje poseduju izvore
- podržavaju zaposlene koji postavljaju dobronamerna pitanja u vezi etičkog ponašanja
- prate i kontinualno primenjuju standarde određene ovim Kodeksom
- daju dobar primer i da ohrabruju druge da slično postupaju.

Za koje kompanije je Kodeks obavezujuć?

Sve kompanije Grupe i ćerke i sve kompanije koje kontrolise Linde ili u kojima ima kontrolu upravljanja moraju se ponašati u skladu sa Kodeksom Etike. U zajedničkim ulaganjima gde Linde nema kontrolu, Linde će izdejsstvovati uticaj na partnere iz zajedničkog ulaganja i dati im podsticaj za usvajanje normi ovog Linde Kodeksa Etike.

Da li Kodeks pokriva lokalne zakonske propise?

Linde posluje po celom svetu i to znači da zaposlene obavezuju zakoni različitih zemalja u kojima rade. Kodeks daje minimalne norme ponašanja koje se očekuju unutar Lindea. Gde su lokalni zakonski propisi ili druga već postojeća Linde pravila oneroznija od našeg Kodeksa, važe lokalni zakonski propisi odnosno druga Linde politika. Ako ste u nedoumici koja pravila važe za vas i za vaš posao, molimo kontaktirajte vaše rukovodioce sektora ili vaše pravno odeljenje.

Bez politike osvete

Linde neće tolerisati i strogo zabranjuje osvete nad onima koji dobronamerno prijavljuju probleme.

Vrednosti

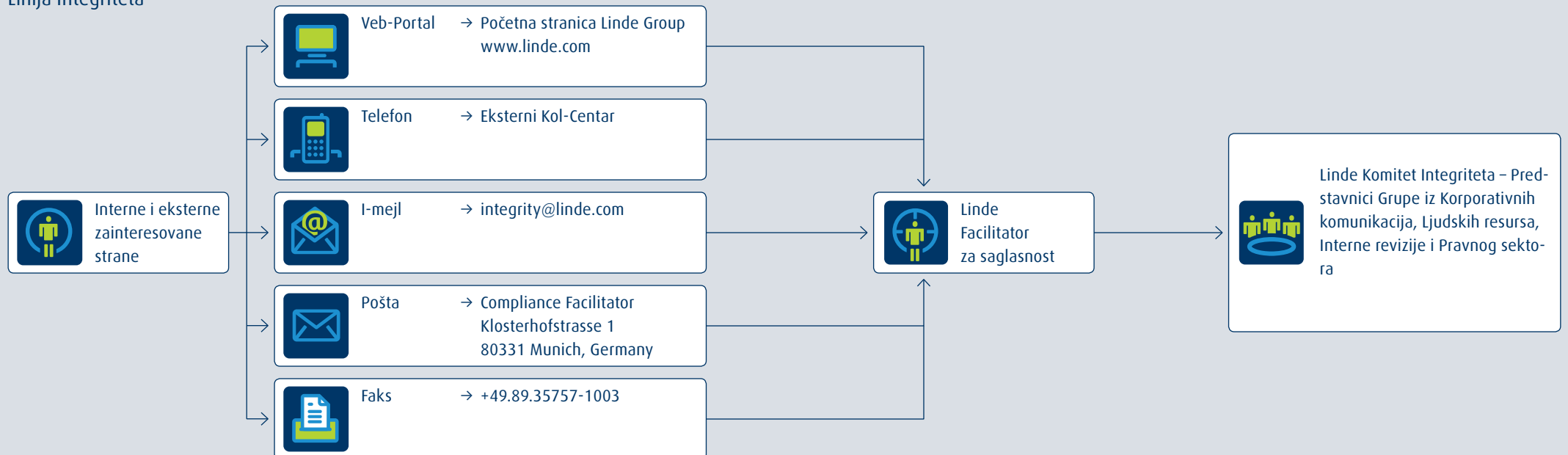
Linde Kodeks Etike služi za izgradnju i obogaćenje etičkog integriteta svih zaposlenih i direktora. U tom pogledu Kodeks Etike podržava Linde korporativnu viziju i principe.

2. Linija Integriteta Linde Grupe

Radeći za Linde Grupu, postoje prilike kad su individualni zaposleni u nedoumici u vezi sopstvenog rada ili poslovanja kompanije. Zaposleni se ohrabruju u takvim situacijama da podele i prodiskutuju ove probleme sa svojim rukovodiocima sektora pre razmatranja drugih načina za rešavanje problema. Ako nije moguće podeliti ili prodiskutovati problem sa rukovodiocem sektora onda zaposleni može podneti redovnu žalbu putem The Linde Group LinijaIntegriteta.

Linija Integriteta kako je dole opisana čini integralni deo etike i usaglašenosti unutar Linde pomoću koje se mogu podneti prijave (brige i tvrdnje) od strane internih i eksternih interesnih grupa The Linde Group. The Linde Group Linija Integriteta će raditi u dotičnoj sudskoj nadležnosti ili preduzeću, uzimajući u obzir sve neophodne zahteve konzultacije i procese odobravanja saglasno primenljivim lokalnim zakonima. Bićete obavешteni kad i kako će biti uvedena i kako funkcioniše Linija Integriteta u vašoj organizaciji. Linijom Integriteta će se upravljati u saradnji sa Odborom Linde Integriteta, koji obuhvata predstavnike Grupe iz sektora Korporativne Komunikacije, Ljudskih Resursa, Interne Revizije i Pravnih Poslova.

Linija Integriteta

Zaposleni koji imaju pitanja, kojima je potreban savet ili žele da prijave (potencijalno) kršenje The Linde Group Kodeksa Etike moći će razgovarati sa svojim rukovodiocima sektora ili supervizorom. Ako je u (potencijalno) kršenje upleten i supervizor ili rukovodilac sektora, zaposleni može razgovarati sa drugim rukovodiocem ili sa sektorom Ljudskih Resursa, Interne Revizije ili predstavnikom Pravnih Poslova.

Ako iz nekih razloga zaposleni ne može podneti redovnu žalbu kod svog rukovodioca sektora ili kod nekog od drugih gore navedenih osoba ili funkcionera još uvek će to moći učiniti 24 sati dnevno, 7 dana u nedelji putem Linije Integriteta u oblastima računovodstva, interne računovodstvene kontrole, revizorskih stvari, nepravilnih plaćanja, bankarskog i finansijskog prekršaja gde su povređeni ne samo interesi lokalnog Linde entiteta nego i nekoliko Linde entiteta ili cele Linde grupe. Postoji nekoliko načina kako se to može uraditi:

- putem sigurnog internet portala koja je izrađena za prijem prijava
- putem telefona Linije Integriteta kroz globalno pristupačne linije preko provajdera koja upravlja ovim pozivima The Linde Group.
- putem e-maila na sigurni, poverljivi inbox kojim upravlja Linde Facilitator Žalbi - integrity@linde.com
- putem redovne pošte upućene na ruke Facilitatora Žalbe - Klosterhofstrasse 1, 80331 Munich, Germany.
- faxom na broj +49.89.35757-1003.

Gore navedeni načini međutim nisu jedini mogućnosti za postavljanje pitanja, dobijanje pomoći ili prijavu incidenata. Zaposleni slobodno mogu postaviti pitanja, dobiti pomoć ili javiti neki incident i na bilo koji drugi odgovarajući način. Kad je prijava primljena upisuje se u sigurnu, poverljivu bazu podataka, dobija jedinstveni identifikacioni broj i obrađuje se od strane Linde Facilitatora Žalbi.

Ovo će biti urađeno saglasno primenljivim procesima koji su izrađeni za obezbeđenje pravilne brze obrade i saopštavanja žalbi. Sve žalbe saopštene Facilitatoru Žalbi će biti obrađene saglasno zakonima za zaštitu podataka. Linde neće tolerisati represalije zbog podnetih dobronamernih žalbi.

Linde veruje da poslovni odnosi zasnovani na otvorenosti i poverenju - su od vrednosti za obe strane - i da će poslužiti razvoju i prosperitetu klijenata, dobavljača i tržišta.

3. Donošenje etičkih odluka

Iako vam Linde Kodeks Etike daje smernice za ponašanje u specifičnim okolnostima, u nekim slučajevima se možete osećati još uvek nesigurnim prilikom donošenja odluke. U takvim slučajevima pokušajte da konsultujete vašeg rukovodioca sektora ili supervizora.

Sledeći dijagram prikazuje način razmatranja koji je drugima bio od pomoći za donošenje odluke. Navedeni načini naravno nisu konačani, vaše pravno odeljenje je i pored njih spremno da razjasni stvari sa vama.

Linde veruje da će poslovni odnosi osnovani na otvorenosti i poverenju, od čega obe strane imaju koristi dovesti do rasta i blagostanja klijenata, dobavljača i tržišta. Linde će uvek težiti ka shvatanju potreba svojih klijenata i drugih trećih lica.

Linde će se i sam ponašati fer i pošteno, uvek će se takmičiti najenergičnije što je moguće u zakonskim okvirima.

U slučaju nastanka etičkog problema molimo konzultujte sledeći dijagram koji će vam poslužiti kao vodič u vašem razmišljanju:

Prepoznajte da se radi o etičkom problemu

Da li se traži od vas da uradite nešto što smatrate pogrešnim? Da li imate saznanje o potencijalnom ilegalnom ili neetičkom ponašanju kolege, klijenta ili dobavljača?

Mislite pre preduzimanja aktivnosti

Rezimirajte problem sa kojim smatrate da se suočavate. Da li je jasan? Postavite sebi pitanje, zašto je to problem? Razmotrite vaše mogućnosti. Ponovo razmotrite sve relevantne činjenice i razmatranja. Da li se tiče još nekog? Pitajte vašeg rukovodioca sektora za savet.

Odlučite kakav stav ili akcije preduzeti

Pročitajte ponovo Kodeks Etike
Da li postoje neka zakonska ili novčana razmatranja?
Procenite rizik i kako se isti može svesti na minimum.

Kada ste formulisali vašu odluku:

Razmatrajte posledice vaše žalbe

Da li biste rado objasnili vašem rukovodiocu sektora, kolegama, porodici i prijateljima šta ste radili bez stida i neprijatnog osećaja? Da li bi se The Linde Group osećao lagodno kad bi se vaša odluka pojavila u novinama? Kao osoblje međunarodne kompanije upitajte sebe kako bi se gledalo na vašu odluku u globalnom kontekstu? Da li bi vaša odluka bila ista?

Postupite

Saopštite vašu odluku i vaše obrazloženje na odgovarajući način. Obezbedite izmene standardnih procedura rada gde je relevantno.

4.

Poslovanje sa našim klijentima, dobavljačima i na tržištima

4.1 Konkurencija

Problem

- Zakoni protiv konkurencije ili monopola su doneti za zaštitu slobodne i fer konkurencije i da služe najboljim interesima potrošača. Ovi zakoni važe u svim zemljama u kojima Linde ima poslovni interes a neki zakoni važe i preko sudskih granica.

Smernice

- Linde podržava jaku, zakonsku i etičku konkurenciju i postupiće saglasno svim zakonima protiv konkurencije ili monopola gde god posluje

Dalje informacije

- Antikonkurentno ponašanje, kao što je sklapanje nezakonitih ugovora sa konkurencijom ima veoma ozbiljne posledice:
  - Kazne do deset posto globalnog prihoda Grupe
  - Zatvorska kazna za pojedince kažnjene za nameštanje cene
  - Klijenti mogu pokrenuti privatni postupak protiv firme za nanesene štete
  - Ozbiljne štete za ugled, koji trenutno može uticati na cene akcije kompanije
- Čak i nenamerni prekršaj zakona se može kazniti.

The Linde Group ne toleriše bilo kakvu povredu zakona o konkurenciji.

Ako sumnjate u problem u vezi zakona o konkurenciji uvek konsultujte vaše pravno odeljenje.

PRIMER // Vaše poslovanje ima veliko učešće na tržištu u vašoj regiji. Želite povećati taj udeo na račun vaše najbliže konkurencije. Dajete predlog vasem rukovodiocu sektora koji traži smanjenje vaših cena da bi namerno potisnuli vaše konkurencije sa tržišta. Jedno jutro uz kafu prodiskutujete vaš predlog sa kolegom. On kaže da ovo može da bude prevara i da morate biti sigurni da je vaš predlog zakonit. Šta treba da radite?

→ Trebalo bi proveriti ovo sa vašim pravnim odeljenjem. Tamo gde kompanija ima veliko učešće na tržištu, saglasno zakonu se može posmatrati dominantnom na tom tržištu. To znači da kompanija ima posebnih obaveza u pogledu načina rada na tržištu. Naročito mora biti pažljiva kakve cene daje svojim proizvodima. U vašim okolnostima trebalo bi biti veoma obazriv što se tiče korišćenja vaše jačine na tržištu za potiskivanje konkurencije sa vašeg tržišta pošto se sa stanovišta vlasti može smatrati zloupotrebom dominacije.

PRIMER // Na sastanku trgovinskog udruženja predstavnik jedne od vaše konkurencije vam prilazi sa idejom zamene informacije o povećanju cena. Da li treba da delite sa njim tu informaciju?

→ Ne. Razgovor sa našom konkurencijom se može smatrati pripremom zavere sa njima za gubljenje tržišta. Stoga uvek treba da budete obazrivi prilikom razgovora ili izmene informacije sa konkurencijom. U ovim okolnostima podela informacije o cenama bi se smatrala direktnim kršenjem zakona o konkurenciji. Predlog učtivo treba odbiti i zapisati da bi pokazali da ste odbili približavanje.

Linde će uvek pokušati da razume potrebe svojih klijenata, dobavljača i trećih lica. Linde će se ponašati fer, pošteno, takmičiće se uvek najenergičnije što može u zakonskim okvirima.

4.2 Međunarodna trgovina

Problem

- Sve zemlje regulišu način uvoza i izvoza proizvoda. Ovi propisi za kontrolu izvoza se odnose na transakcije sa trećim licima i između srodnih preduzeća i važe međunarodno
- Određeni proizvodi, softver i informacije se ne mogu izvoziti direktno ili indirektno u specifične zemlje.

Smernice

- Linde će pratiti i podržavati sve zakone i propise za određivanje načina izvoza i uvoza proizvoda, usluga i informacija širom sveta.
- The Linde Group će izraditi i održavati program za poštovanje trgovine.

Dalje informacije

- Poslovanje u zemljama pod embargom ili sa osobama pod embargom ili organizacijama pod embargom podleže restrikcijama i može biti potpuno ilegalno.
- Kršenje podleže ozbiljnim penalima uključujući i novčane kazne, a u slučaju pojedinaca čak i zatvorsku kaznu.

PRIMER // Prišao vam je klijent koji hoće izvoziti proizvodne elemente u zemlju koja je pod embargom UN. Žele brzu akciju i izvršiti porudžbinu narednih nekoliko dana i pitaju vas da li možete obraditi porudžbinu i istavljanje računa sa minimalnom administracijom. Šta treba da radite?

→ UN embargo zajedno sa zakonima pojedinačnih zemalja koje uvode embargo mogu zahtevati izvoznu dozvolu pre isporuke ili potpuno zabraniti takve isporuke zavisno od karaktera proizvoda, identiteta kupca, ultimativnog krajnjeg korisnika i zemlje krajnjeg korisnika proizvoda. Pre davanja odgovora vašem potencijalnom klijentu treba da proverite okolnosti sa vašim pravnim odeljenjem.

4.3 Rad sa vladom

Problem

- Specijalno se mora voditi računa kada:
  - se radi o vladi kao klijentu
  - se radi o nadzorniku vlade.
- Za kršenje takvih propisa se mogu primeniti stroge kazne.

Smernice

- Linde zaposleni moraju voditi računa o tome da ne bi izložili Linde nepotrebnim rizicima tokom takvih poslovanja.
- Informacije date vladi, bilo kao klijentu ili kao nadzorniku moraju biti istinite i tačne i moraju efektivno zaštititi legitimne Linde interese.
- Vaše pravno odeljenje može dati smernice u vezi vaše interakcije sa nadzornikom vlade.

PRIMER // Dobijete dopis od vlade gde se traži od The Linde Group dostavljanje određenih informacija u određenom roku. Šta treba da radite?

→ Linde će uvek težiti zadovoljavanju vladinih zahteva za informacijama. Odmah treba obavestiti vašeg rukovodioca sektora o dopisu koji ste dobili ili kontaktirati vaše pravno odeljenje kako obraditi zahtev.

4.4 Naši proizvodi

Problem

- Za mnoge Linde proizvode važe strogi propisi uglavnom zbog primene u industrijskim granama kao što je i zdravlje.

Smernice

- Linde razvija inovativna rešenja i proizvodi sofisticirane proizvode koje zadovoljavaju individualne potrebe klijenata.
- Linde istražuje, razvija i radi u korist ljudi koji koriste naše proizvode.
- Linde teži ka obezbeđenju proizvoda saglasno najvišim standardima u pogledu bezbednosti, zdravlja, čovekove sredine i kvaliteta (SHEQ).

Dalje informacije

- Za dalje propise u vezi medicinskih proizvoda ili o SHEQ-u posetite naš intranet sajt.

PRIMER // Imate saznanje da The Linde Group isporučuje tehnički gas koji nije ispravno licenciran. Šta treba da radite?

→ Odmah treba da kontaktirate vašeg rukovodioca i prodiskutovati da li treba da kontaktirate SHEQ ili rukovodioca za bezbednost Healthcare odeljenja da bi obezbedili davanje odgovarajuće dozvole.

4.5 Etička kupovina

Problem

- Lindeovi dobavljači igraju kritičnu ulogu u veštini rada i obezbeđenju proizvoda i usluga klijentima.
- Etička performansa Linde dobavljača se proverava od eksternih interesnih grupa i može uticati na način posmatranja Lindea.

Smernice

- Linde će pažljivo odabrati dobavljače na osnovu zasluga
- Linde zahteva od svojih dobavljača da se prodržavaju zakonskih zahteva i da se ponašaju na način koji odgovara Linde Kodeksu Etike
- Linde očekuje od svojih dobavljača aktivnu saradnju u postizanju ciljeva SHEQ politike.

PRIMER // Imate saznanje da dobavljač nema sistem upravljanja otpadnim materijama i moguće je isticanje štetnih materija. Šta treba da radite?

→ Prodiskutujte vaš problem sa vašim rukovodiocem sektora i kontaktirajte odgovornog rukovodioca nabavke da u najkraćem roku uvedu sistem upravljanja otpadnim materijama. Takođe treba razmotriti mogućnost prodiskutovanja slučaja sa SHEQ.

4.6 Reklama

Problem

- Linde ugled je dragocen.
- Za pomoć obezbeđenja sticanja poverenja naših klijenata, marketing, reklame i prodajne aktivnosti moraju opisati naše ponude i usluge zakonski, fer i pošteno.
- Linde trgovački znakovi se moraju koristiti konzistentno i odgovarajuće u cilju izbegavanja gubitka našeg zakonskog prava.

Smernice

- Ako klijent ili dobavljač želi da koristi Linde ime ili logo u reklamama, to mora biti odobreno od odeljenja komunikacije na regionalnom nivou ili na nivou Grupe.
- Sve službene reklame i promocije moraju biti odobrene od strane Corporate Communication ili od regionalnog menadžera za komunikacije.
- Lažna, varljiva, obmanljiva praksa je strogo zabranjena.

PRIMER // Imate saznanja reklamne kampanje koja daje neispravne tvrdnje o Linde proizvodima a proizvod konkurencije diskredituje na obmanljiv način. Šta treba da radite?

→ Za savet kontaktirajte Odeljenje za komunikaciju na korporativnom nivou.

Linde akcionari očekuju od naše organizacije da maksimalno uveća vrednost njihove investicije. Linde uvek nastoji da sprovede pažljivo korišćenje svojih resursa i imovine i otvorena je, tačna i transparentna u pogledu svog poslovanja i učinka i načina kako se o njima izveštava.

5.

Rad sa našim akcionarima

5.1 Finansijsko izveštavanje i komunikacija

Predmet razmatranja

- Akcionari, finansijski analitičari, kreditori, poverioci i drugi pripadnici javnosti oslanjaju se na Linde da im obezbedi pouzdane informacije u pogledu poslovanja, učinka i perspektive kompanije.
- Linde kredibilnost se naročito meri po integritetu njenih poslovnih knjiga, vođenja evidencije i finansijskog izveštavanja.
- Propusti u preciznom i potpunom vođenju evidencije mogu se protumačiti kao finansijska nepravilnost ili kao pronevera.

Smernice

- Linde će sprovesti i održavati delotvornu poslovnu kontrolu da bi obezbedila da finansijsko izveštavanje ima postojanu osnovu sa kojom se može raditi dalje.
- Svi relevantni zaposleni u Linde moraju pomoći da se obezbedi preciznost, istinitost i pravovremenost poslovnih informacija – u kompjuterskoj formi, na papiru ili u bilo kom drugom formatu.
- Linde će svim pripadnicima javnosti obezbediti ravnomeran pristup istovetnim istinitim i preciznim informacijama.
- Bilo kakva pitanja od strane zajednice investitora moraju biti prosledena odeljenju za Odnose sa investitorima. Zaposleni ne bi trebalo da odgovaraju na bilo kakva pitanja investitora ili štampe.

PRIMER // Završni godišnji rezultati vašeg tima su bolji od budžeta. Treba da se kupi novi deo opreme i da se isporuči na početku januara sledeće godine. Vaš menadžer postrojenja je pitao da li faktura za opremu može biti plaćena iz ovogodišnjeg budžeta. Da li je ovo u redu?
 → Status vašeg budžeta nije relevantan. Kada roba ili usluge nisu primljene ili obezbeđene, novčana obaveza se ne priznaje.

5.2 Insajdersko poslovanje

Predmet razmatranja

- Zakoni o insajderskom poslovanju sprečavaju trgovinu u ličnu ili dobit neke druge osobe zasnovanu na relevantnim informacijama, do kojih se došlo pre nego što je tržište saznalo za njih.
- Insajdersko poslovanje se obično dešava kada insajder ili povezana stranka trguje akcijama ili drugim hartijama od vrednosti zasnovano na materijalnim ili informacijama koje nisu za javnost a koje su stečene putem insajderovog posla, ukradene ili na neki drugi način protivpravno prisvojene.

Smernice

- Linde se čvrsto obavezuje da podrži fer i otvorena tržišta hartije od vrednosti (akcionarskog kapitala ili deonica) širom sveta.
- Zaposlenima u Linde, kao i drugim osobama, zabranjeno je poslovanje sa akcijama ili drugim hartijama od vrednosti koje pripadaju Linde, bilo kojoj javnoj kompaniji upisanoj u registar berze koja pripada The Linde Group, ili bilo kojoj kompaniji, ukoliko je zasnovano na »insajderskim informacijama« koje su stečene putem njihovog posla.

PRIMER // Vaš brat poseduje akcije The Linde Group i znate da razmišlja da ih proda. Poznato Vam je da su kvartalni rezultati The Linde Group, koji treba vrlo uskoro da se objave, veoma dobri. Želite da mu kažete da sačuva akcije dok se kvartalni rezultati ne objave. Šta bi trebalo da uradite?

→ Sve što znate o predstojećim kvartalnim rezultatima smatra se poverljivim informacijama o ceni po svim finansijskim regulativama. Ne smeti nikako otkrivati ovakve informacije bilo kome van The Linde Group. Ako se odlučite da kažete bratu, to se može smatrati krivičnim prekršajem, koje neće imati posledice samo po Vas lično, već i po Vašeg brata i The Linde Group.

PRIMER // Radite na projektu koji Vam pruža uvid, koji uobičajeno ne biste imali, u veoma detaljne finansijske informacije o predstojećim rezultatima Grupe. Znate da trenutno nisu na snazi restrikcije koje Vas sprečavaju da poslujete sa Linde akcijama, međutim, zbog informacija u koje imate uvid neprijatno vam je i zabrinuti ste u vezi toga da li smete trgovati Linde akcijama. Šta treba da radite?

→ Treba da se konsultujete sa svojim pravnim odeljenjem u vezi ovoga i da ne sprovedite bilo kakve transakcije sa akcijama dok to ne uradite. Informacije u koje sada imate uvid vrlo lako mogu značiti da ste ograničeni u trgovanju Linde akcijama.

5.3 Zaštita poslovnih tajni kompanije

Predmet razmatranja

- Linde intelektualna svojina je njena konkurentska premoć.
- Linde poverljive informacije su od kritičnog značaja za uspeh kompanije.
- Inovativni proizvodi i rešenja su značajni za stalni rast Linde.
- Linde proizvodi vredne ideje koje nisu za javnost, strategije i druge poslovne informacije, to jest intelektualnu svojinu, koja je njena svojina i koju treba da štiti.
- Protivporavno prisvajanje poverljivih informacija treće strane mogu izložiti riziku Linde i njene zaposlene.
- Poverljive informacije su zaštićene raznim zakonima.

Smernice

- Zaposleni moraju preduzeti odgovarajuće korake da zaštite Linde poverljive informacije, koje se nalaze u njihovom posedu.
- Linde neće upotrebljavati poverljive informacije koje ima o drugim kompanijama.
- Svi izumi od strane zaposlenih ili trećih strana za Linde upotrebu moraju biti odgovarajuće zakonski zaštićeni.
- O dozvolama za Linde patente ili stručnost mora se pregovarati i mogu se izdati samo u saradnji sa pravnim odeljenjem i upravom kompanije.
- Svi zaposleni moraju poštovati poverljive informacije koje pripadaju drugima.

PRIMER // Jedan od članova Vašeg tima upravo se prebacio u The Linde Group iz konkurentske firme. Ona želi da Vam prenese neke poverljive marketinške informacije sa kojim je bila upoznata dok je radila u konkurentskej firmi. Treba li da prihvatite ove informacije?

→ Ne! Ovo bi bilo kršenje Etičkog koda. Član Vašeg tima ima trajnu obavezu prema prethodnom poslodavcu da sačuva poverljivost ovih informacija. Ako vam pruži ove informacije tada ćete i Vi biti dužni da zaštitite konkurentske informacije i da ih ne upotrebite u korist Linde.

PRIMER // Upravo ste uputili ponudu za novi posao sa potencijalnim novim klijentom. Potencijalni klijent vas poziva na sastanak u četiri oka. Na tom sastanku klijent Vam uruči primerak ponude vašeg najvećeg konkurenta za isti posao i zamoli Vas da korigujete svoju ponudu. Šta treba da uradite?

→ Pozovite svoje pravno odeljenje smesta. Ne treba da koristite ovakve informacije a da ne proverite da li to možete da uradite. Ponuda koju je sastavio Vaš konkurent vrlo lako može biti poverljiva u zavisnosti od uslova ponude. Ako je konkurentska ponuda poverljiva onda je protivzakonito da je upotrebite. Moguće je da ćete morati, u zavisnosti od ponude, da odmah vratite konkurentsku ponudu klijentu.

5.4 Zaštita imovine društva

Predmet razmatranja

- Imovina kompanije Linde, bilo u materijalnoj ili nematerijalnoj formi, ima za svrhu da pomogne zaposlenima da postignu poslovne ciljeve.
- Oštećena, ukradena, zloupotrebljena ili upropaštena imovina kompanije nepovoljno utiče na sve nas i operativni i finansijski učinak Linde.

Smernice

- Imovina kompanije mora biti upotrebljena samo u legitimne poslovne svrhe.
- Zaposleni mogu povremeno da koriste sredstva kompanije, kao što su fotokopiri ili telefoni za privatne potrebe pod uslovom da to značajno ne uvećava troškove, drugi zaposleni se ne ometaju ili ne dovode u nezgodnu poziciju, i poštuju se drugi Linde standardi (pravila o pristupu Linde Informatičkim Uslugama (IS)). Lokalni propisi koji dozvoljavaju izvesno korišćenje Linde pogodnosti nisu ovim zahvaćeni.
- Zaposleni moraju koristiti informatičku tehnologiju (IT) u saglasnosti sa IS politikom.

PRIMER // Imam kod kuće mešalicu za cement koju hoću da pozajmim ocu. Mogu li da koristim kamion Linde Group da prevezem mešalicu mom ocu?

→ Ne. Linde vozila (i osiguranje za ta vozila) su isključivo za upotrebu za poslove Linde i u druge svrhe se ne mogu koristiti.

Imovina Linde kompanije, bilo u materijalnoj ili nematerijalnoj formi, namenjena je tome da zaposleni postignu poslovne ciljeve.

Linde ima za cilj je da stvori bezbednu radnu sredinu za sve zaposlene i da izgradi entuzijazam i ponos među svojim zaposlenima tako da se oni osećaju cenjeno i podstaknuto. Linde će uvek poslovati sa dobrom voljom, unutar odgovarajućeg zakonskog okvira, sa sindikatima, radničkim savetima i drugim telima koje su zaposleni kolektivno izabrali da ih predstavljaju.

6.

Rad sa našim zaposlenima

6.1 Sukob interesa

Predmet razmatranja

- Izbegavanje ili upravljanje situacijama kada drugi interesi zaposlenih mogu štetiti njihovoj sposobnosti da donose nepristrasne odluke u ime kompanije.
- Sukobi interesa stvaraju sumnju u pogledu kvaliteta donesenih poslovnih odluka i integriteta osobe koja donosi ove odluke.

Smernice

- Sukob interesa ili čak i prividan sukob interesa mora uvek biti izbegnut.
- Kada se sukobi ne mogu izbeći njima se mora obazrivo upravljati.
- Svi zaposleni moraju aktivno izneti svom rukovodiocu bilo kakve prividne ili stvarne sukobe i moraju sa tim rukovodiocem raditi na diskutovanju, dokumentovanju i upravljanju ovim sukobima.

PRIMER // U sred ste projekta izgradnje nove lokacije The Linde Group u Vašoj zemlji. Podgovarač odustaje u poslednjem momentu a posao koji je on obavljao je toliko kompleksan da bi mogli proći meseci pre nego što se pronađe novi podgovarač. Vaš rođak je na čelu kompanije koja može da odmah da uradi ovaj posao. Možete li angažovati kompaniju Vašeg rođaka da obavi posao?

→ Ako bi angažovali Vašeg rođaka da obavi posao može izgledati da ste bili pristrasni u pogledu Vaših porodičnih veza pomoću kojih mu obezbeđujete posao. Stoga bi trebalo da kažete svom nadređenom rukovodiocu o poslu koji vodi Vaš rođak i zatražite da Vas izostave iz donošenja odluke o tome kojeg će novog podgovarača Linde angažovati. Na taj način kompanija može da zauzme nepristrasno gledište o tome da li da angažuje Vašeg rođaka i izbegne pojavu sukoba interesa.

6.2 Mito

Predmet razmatranja

- Mito je davanje nekoj osobi ili primanje od strane bilo koje osobe bilo čega od vrednosti, bilo direktno ili indirektno, kao podstrek da se stekne prednost ili uticaj u suprotnosti sa principima poštenja i integriteta.

Smernice

- Linde neće tolerisati mito u bilo kakvoj formi.
- Zaposleni nikako ne smeju da daju prihvate, direktno ili indirektno, mito u bilo kakvoj formi.
- Trećoj strani koja deluje u ime Linde zabranjeno je da daje ili prima mito, direktno ili indirektno.

PRIMER // Radite sa računom potencijalnog novog klijenta Linde i klijent Vam je zatražio da naduvate cenu Vaše ponude za njega za 100.000 evra. Zatim je zatražio da kada Vam faktura bude plaćena položite 100.000 evra na broj bankovnog računa na Kajmanskim ostrvima. Zabrinuti ste da kupac neće sklopiti ugovor sa Vama ako ne uradite ovo. Šta treba da uradite?
→ Trebalo bi učtivo da objasnite da je protivno Linde Etičkom kodeksu postupati na ovakav način zato što bi to bilo potplaćivanje odnosno mito i protivno zakonu.

PRIMER // Radite u odeljenju za nabavke koje je odgovorno za kupovinu kancelarijskog materijala. Predstavnik za prodaju kompanije od koje najviše kupujete nudi Vam koverat sa 100 dolara unutra da bi pokazao kako ceni Vašu postojanost u kupovanju od ove određene kompanije. Niste sigurni da li da uzmete koverat. Šta treba da uradite?
→ Treba učtivo da odbijete koverat. Ovo je jasan slučaj mita što je protivno zakonu i Linde Etičkom kodeksu.

6.3 Pokloni i zabavni sadržaji

Predmet razmatranja

- Davanje ili primanje poklona ili zabavnih sadržaja mogu doprineti razumevanju i dobroj volji u svakodnevnom poslovnom životu.
- Oni takođe mogu umanjiti poverenje i veru drugih u Vaše poslovne odluke i upravljanje The Linde Group ako se sa njima ne postupa na pravi način.
- Mogu takođe izgledati nepravični drugim ulagačima.

Smernice

- Politika davanja poklona i zabavnih sadržaja može biti primenljiva na Vaš posao, funkciju ili region. Treba da je razmotrite i postupite u skladu sa onim što je za Vas relevantno.

PRIMER // Želite da za Novu godinu klijentu iz Kine poklonite mali dar. Običaj je da to bude gotovina u crvenoj koverti. Možete li ovo da uradite?
→ Obično se davanje novca vladinom zvaničniku smatra protivno zakonu i Linde Etičkom kodeksu. Morate se uveriti pre no što bilo kome date gotovinu, a kamoli vladinom zvaničniku, da je Vaš poklon u skladu sa politikom davanja poklona i zabavnih sadržaja relevantnom za vaš posao i funkciju. Ako imate bilo kakve nedoumice nakon upoznavanja sa relevantnom politikom, treba da se konsultujete sa svojim direktorom.

6.4 Zaštita podataka

Predmet razmatranja

- Zakoni određuju način na koji kompanije mogu prikupljati, koristiti i prosledivati lične podatke koji pripadaju zaposlenima, kupcima, dobavljačima i ostalim trećim stranama.
- Ovi zakoni, naročito u EU, predviđaju ozbiljne krivične kazne.

Smernice

- Linde se obavezao da štiti lične podatke svojih zaposlenih, kupaca, dobavljača i drugih.
- Linde će isključivo pribavljati, skupljati, obrađivati, koristiti i zadržati lične podatke koji su potrebni za efikasno poslovanje Linde ili koje zahteva zakon.

PRIMER // Pri kraju ste procesa prebacivanja velike baze ličnih podataka klijenata eksternom provajderu. Jedan od kolega Vam kaže da mogu postojati problemi sa zaštitom podataka kod transfera toliko velike količine ličnih podataka van kompanije. Ne želite da odlažete završetak transfera. Šta treba da uradite?

→ Transfer ličnih podataka trećoj strani mora biti obavljen veoma obazrivo. The Linde Group mora postupati u skladu sa propisima o zaštiti podataka i zakonima koji regulišu transfer takvih podataka. Bez obzira na koliko dugo će to odložiti završetak Vašeg posla, trebalo bi da proverite situaciju sa svojim pravnim odeljenjem da se uverite da se sa podacima o kupcima pravilno postupa i da su takvi transferi pravilno zaštićeni.

6.5 Bezbednost, Zdravlje, Životna sredina i Kvalitet (SHEQ)

Predmet razmatranja

- Naša vizija je: "The Linde Group ne želi da naškodi ljudima ili životnoj sredini."
- Bezbednost, zdravlje, briga za životna sredina i kvalitet, sve su to preduslovi za sve poslove koje Linde obavlja.
- Mi svi preuzimamo ličnu odgovornost za SHEQ.
- Rukovodioci na svim nivoima demonstriraju vidljivo vodstvo.
- Kompanijske smernice se postavljaju SHEQ politikom The Linde Group.

Smernice

- Linde je posvećen stvaranju i upravljanju bezbednom, sigurnom i zdravom radnom sredinom.
- Nema većih prioriteta od bezbednosti, zdravlja i sigurnosti naših zaposlenih, kupaca, dobavljača i lokalnih zajednica.
- Dosledno dobro sprovođenje i stalno poboljšanje u ovim oblastima suštinski su ciljevi naše kompanije kojima se stremi kao neodvojivoj karakteristici svih poslovnih procesa i programa.

PRIMER // Od Vas se traži da obavite zadatak koji zahteva da nosite ličnu zaštitnu opremu. Ostavili ste svoju ličnu zaštitnu opremu (PPE) u drugoj zgradi, ali posao je mali tako da će trebati više vremena da se uzme PPE nego da se on obavi. Šta treba da uradite?

→ Morate uvek nositi svoju PPE bez obzira koliko to može biti nezgodno. SHEQ je 100% našeg ponašanja, 100% vremena.

6.6 Ljudska prava

Predmet razmatranja

- Generalna skupština Ujedinjenih Nacija je usvojila i proklamovala Opštu deklaraciju o ljudskim pravima. Bazične principe Međunarodne povelje o ljudskim pravima usvojile su većina zemalja i oni odslikavaju javna i međunarodna očekivanja.
- Navedeni principi uključuju:
  - Pravo na poštovanje (Član 1)
  - Zabrana diskriminacije i zlostavljanja (Član 2)
  - Pravo na privatnost (Član 3)
  - Zabrana ropstva ili prisilnog rada (Član 4)
  - Sloboda mirnog okupljanja i udruživanja (Član 20)
  - Pravo na pravičnu naknadu (Član 23).

Smernice

- Linde podržava zaštitu i unapređenje ljudskih prava.

PRIMER // Došli ste do saznanja da postoji mogućnost da snabdevač koristi decu u radu na razvijanju komponente proizvoda kojeg prodaje The Linde Group. Šta treba da uradite?

→ Kontaktirajte službu nabavke Grupe da im stavite situaciju do znanja i prepustite im da istraže stvar.

6.7 Rad između sebe

Predmet razmatranja

- Linde je svetska kompanija sa oko 62.000 zaposlenih koja posluje u preko 100 zemalja.
- Snaga Linde leži u raznolikosti njenog ljudstva.
- Zakoni i propisi upravljaju time kako Linde mora tretirati svoje zaposlene u svakoj zemlji gde Linde posluje.

Smernice

- Linde je posvećen negovanju radnog mesta koje je bezbedno i koje je zasnovano na praksi pravičnog zaposlenja.
- Linde će poštovati prava i dostojanstvo svojih zaposlenih.
- Linde veruje da svaki zaposleni ima pravo na pravičan tretman, učtivost i poštovanje.
- Linde neće tolerisati nezakonitu diskriminaciju, zloupotrebu ili zlostavljanje u bilo kojoj formi.

PRIMER // Pokušavate da zaposlite novog člana tima na poziciju koja uključuje putovanje u brojne inostrane zemlje. Najbolji kandidat kojeg ste videli je žena. Poznato Vam je da u nekom od ovih zemalja poslovni ljudi ne vole da posluju sa ženama i da ovo može uticati na Lindeovo poslovanje. Šta treba da uradite?

→ Ne možete isključiti najboljeg kandidata zbog njenog pola. Ovo bi bilo kršenje nadležnog zakona i Linde Etičkog koda. Linde će uvek nastojati da zaposli najbolje kandidate za bilo koju datu poziciju.

Linde je posvećen preuzimanju praktične, konstruktivne i pozitivne uloge u zajednicama u kojima posluje.

7.

Poslovanje sa zajednicama i javnošću

7.1 Korporativna odgovornost

Predmet razmatranja

- Linde filozofija Korporativne odgovornosti zasnovana je na kompanijinoj viziji, vrednostima i principima: da se demonstrira odgovorno ponašanje i aktivnosti jednih prema drugima, našim zajednicama i našoj životnoj sredini.
- Linde sledi jasnu strategiju Korporativne odgovornosti.
- Linde se ponaša na odgovoran način prema svojim ulagačima – u svakoj Jedinici regionalnog poslovanja i na svakoj poslovnoj lokaciji širom sveta.

Smernice

- Linde je posvećen razvijanju tehnologija i proizvoda koje klijentovu dobit sa održivošću.
- Mi aktivno podržavamo obrazovne i istraživačke projekte vezane za naše osnovne poslovne oblasti.
- Mi demonstriramo našu odgovornost prema našim ulagačima tako što objavljujemo redovne izveštaje o Korporativnoj odgovornosti

PRIMER // Kontaktirani ste od strane eventualnog kupca koji od Vas traži detalje o Linde rejtingu Korporativne odgovornosti.

→ Kontaktirajte odeljenje za Korporativnu odgovornost Grupe.

7.2 Politička aktivnost

Predmet razmatranja

- Zakoni pojedinih zemalja postavljaju striktna ograničenja u pogledu priloga koje kompanije daju političkim partijama i kandidatima.
- Prekršiocu mogu biti podložni ozbiljnim kaznama, koje uključuju novčane globe i zatvorske kazne.

Smernice

- Linde zaposleni ne mogu davati nikakve direktne ili indirektne političke priloge kandidatima, vladinim službenicima ili političkim partijama u ime Linde ukoliko to nije napismeno odobreno od strane odgovarajućeg nivoa uprave.

PRIMER // Pozvani ste da prisustvujete večeri na kojoj se prikupljaju novčana sredstva za lokalnog političara. Vaša ulaznica će Vas koštati značajnu sumu novca. Šta treba da uradite?

→ Vaše prisustvo večeri se može protumačiti kao da The Linde Group podržava lokalnog političara. Mora sa obazrivošću pristupiti prihvatanju takvih poziva i konsultovati se sa svojim direktorom pre plaćanja.

Objavljeno od strane

LINDE GAS SRBIJA

Petrovoselski put 143

21220 Bečej

Srbija

Telefon +381 21 6811 010

Faks +381 21 6811 051

www.linde.rs

Bečej, decembar 2012. godine